

Overzicht van de 18e plenaire vergadering gehouden op Maandag
25 Juni 1951 des v.m. te 10.45 op het Departement van
Buitenlandse Zaken.

Aanwezig: Jhr. Mr. W.J.M. van Eysinga, voorzitter
 Prof. Mr. Dr. L.J.C. Beaufort, O.F.M.,
 Mevrouw A. Fortanier-de Wit,
 Mr. A. van Kleffens,
 Mej. Dr. M.A.M. Klompé,
 Mevrouw C.A. Kluyver,
 Mr. Dr. G. Kolff,
 Dr.C.L. Patijn,
 Prof. Dr. G.A. van Poelje,
 Prof. Mr. Dr. C.W. van der Pot,
 Prof. Mr. C.W. de Vries,
 Jhr. Mr. H.F. van Panhuys, secretaris.
 Dr. W.H. Vermeulen, adj.-secretaris.

- I. De notulen van de 16e en 17e vergadering worden goedge-
 keurd, met dien verstande, dat in het verslag over de 17e
 vergadering de aanhef van de laatste alinea aldus gewijzigd
 wordt:
 "Naar aanleiding van de passage op blz.22 laatste alinea over
 conferenties met een zuiver technisch karakter, stelt Prof.
 Beaufort de vraag, of het bij de samenstelling der delegaties
 somtijds, d.w.z. wanneer problemen van levensbeschouwelijke
 aard aan de orde komen, geen aanbeveling zou verdienen rekening
 te houden met de geestelijke stromingen in ons land. Als voor-
 beeld wijst hij op de WHO.
- II. De Voorzitter deelt mede, dat de Regering aan de Grondwets-
 commissie verzocht heeft een interim-rapport uit te brengen
 over enige speciale onderwerpen, waaronder dat van de buiten-
 landse betrekkingen. Met goedvinden van Minister-President
 Drees zal het tweede hoofdstuk van ons rapport zo spoedig
 mogelijk aan de Grondwetscommissie worden overgelegd, zodat
 zij nog in haar interim-rapport hiermede rekening zal kunnen
 houden.
- III. Aan de orde is de behandeling der Leidraad voor Hoofdstuk II
 (doc.73), zoals opgesteld door de Voorzitter.

In het algemeen zou Prof. De Vries gaarne zien, dat de Commissie Van Eysinga zich zo veel mogelijk bij de zienswijze van de Grondwetscommissie aansloot, daar meningsverschil op essentiële punten een verwarrende indruk op het publiek moet maken. Dit geldt nog sterker voor terminologische geschilpunten, als er bestaan over de woorden "verdrag" of "overeenkomst".

Prof. van der Pot stelt hier tegenover, dat terminologische geschilpunten gerust kunnen blijven bestaan, daar deze nooit als van ernstige aard kunnen worden beschouwd.

De Voorzitter meent, dat onze Commissie is ingesteld om de Regering zelfstandig van Voorlichting te dienen en dat het derhalve geen zin heeft zich te voegen naar de Grondwetscommissie als men eigenlijk aan het eigen standpunt de voorkeur zou geven.

Wat betreft de kwestie "verdrag" of "overeenkomst" (blz. 6, art.60 lid 1) wil de Vergadering aan het woord "verdrag" vasthouden. Mocht de Regering met de Grondwetscommissie liever het woord "verdrag" uit de Grondwet verwijderen, dan zou men liever zien, dat men op de voet van de herziening van 1922 van verdragen en andere overeenkomsten bleef spreken.

De Vergadering meent, dat het gebruik van de zinsnede "bij of krachtens een verdrag ingestelde internationale organisatie" aan de bezwaren der Grondwetscommissie zou tegemoet komen, daar hier alle organisaties onder zullen vallen, waaraan de Grondwetscommissie gedacht heeft. Men heeft dan tevens de vage omschrijving "volkenrechtelijke organisatie" vermeden.

Inzake het principële punt van art.60 lid 4d en 5 wil de Vergadering met algemene stemmen het standpunt der Commissie tegenover de Grondwetscommissie handhaven.

Aangaande art.60 lid 7 is men van oordeel, dat de Grondwetscommissie in haar toelichting (blz.13) wat te scherp heeft gesteld, dat organen, die bij de sluiting, goedkeuring en aanvaarding van overeenkomsten zijn betrokken "uiteraard" niet zouden mogen medewerken aan de totstandkoming van verdragen, die met de Grondwet in strijd zijn.

Natuurlijk zijn deze organen wel aan de Grondwet gebonden, maar men zal in de internationale sfeer iets eerder het begrip overmacht moeten aanvaarden dan in de nationale sfeer.

Tenslotte wordt een formulering gevonden, waarmee de Vergadering zich in zijn geheel kan verenigen.

- Inzake -

- 3 -

Inzake art. 60 lid 8 zin 1 wil de Vergadering tot uitdrukking gebracht zien, dat de burger rechtstreeks gebonden wordt door een gesloten verdrag en niet door getransformeerd recht. De mogelijkheid dient te worden geopend een verdrag voor een ieder verbindend te doen zijn na een eenvoudiger wijze van bekendmaking dan aankondiging in het Tractatenblad, daar de dienst voor het Tractatenblad niet steeds voor tijdige aankondiging kan zorg dragen, zoals blijkt uit het door de Voorzitter gegeven voorbeeld van het Duitse verdrag inzake de sociale verzekering, dat 29 Maart 1951 getekend is en 1 April daaraanvolgende in werking trad.

De Vergadering is het eens met de Voorzitter, dat het door de Grondwetscommissie ontworpen art. 60a niet onontbeerlijk is. Het kan echter geen kwaad het op te nemen, daar dan buiten elke twijfel staat, dat aan besluiten van b.v. de Europese Gemeenschap voor kolen en staal bindende kracht moet worden toegekend.

Wat betreft art. 50 inzake het verklaren van oorlog gaat men met de Grondwetscommissie mede. Een uitdrukkelijke verklaring wordt steeds meer nodig, daar de overgang tussen oorlog en vrede steeds vager is geworden.

De volgende vergadering is vastgesteld op Maandag 9 Juli 1951 des voormiddags te 10.45 op het Departement van Buitenlandse Zaken. Het gehele ontwerp-eindrapport zal dan nogmaals gezien worden.
